

LAULĀTO APMIERINĀTĪBAS AR ATTIECĪBĀM SAISTĪBA AR PIEDOŠANAS MOTIVĀCIJU

Relationship's Satisfaction Connection with the Motivation of Forgiveness

Aija Dudkina

University of Latvia, Latvia

Elza Krasta

University of Latvia, Latvia

Juris Porozovs

University of Latvia, Latvia

Abstract. *The purpose of the study was to investigate whether there is a relationship between the motivation of forgiveness and satisfaction with the partnership in spouses. The study was attended by 300 married respondents: 180 women and 120 men ($M = 39.29$, $SD = 10.7$). Groups were matched according to the following criteria: age (19-60 years); married. To measure motivation of forgiveness, an interpersonal motivation survey related to abuse was used: the version of 18 statements (Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory; TRIM-18; McCullough et al., 1998; McCullough; Root & Cohen; 2006; adaptation in Latvian by S. Brudere -Ruska and V. Perepjolkina, 2012) and couples' satisfaction index (CSI) Funk, JL & Rogge, RD (2007) was used to measure couples' satisfaction. The study raised the question of whether there is a relationship between the motivation for forgiveness and the satisfaction of the spouses with the relationship? There were statistically significant positive correlations between forgiveness and satisfaction, which indicates that increasing rates of forgiveness increase satisfaction rates, and a negative close correlation was obtained by avoiding and retaliation for forgiveness, indicating that, as these scales increase, they will decrease satisfaction. Most respondents of the study against their partner, who is the abuser, are showing signs of grace that can be seen in the results of this research. The results of the study are in line with previous similar studies and confirm that forgiveness contributes to the well-being of the relationship.*

Keywords: *forgiveness motivation, married couples, satisfaction.*

Ievads

Introduction

Apmierinātība ar attiecībām ir subjektīvs attiecību novērtējums, kas ietver gan pozitīvas, gan negatīvas izjūtas attiecībā pret partneri un vispārējo attiecību piesaisti (Cox, Wexler, Rusbult, & Gaines, Jr., 1997). Apmierinātība ir saistīta ar

virkni svarīgu attiecību aspektiem, viens no tiem ir attiecību rezultāts, ieskaitot attiecību izbeigšanu (Gottman & Levenson, 1992, Gottman, 1994). Ar pētījuma palīdzību noskaidrots, kuri ir tie faktori, kas var izraisīt strīdus, konfliktus un novest laulību līdz izjukšanai (Eastwick, Eagly, Finkel, & Johnson, 2011). Spēja piedot savam partnerim var būt viens no svarīgākajiem faktoriem, lai uzturētu veselīgas romantiskas attiecības (Fincham, 2000). Piedošanas koncepcijas akcentē motivācijas pārmaiņas, kurās negatīvās atbildes tendences pret pārkāpēju samazinās (McCullough, Fincham, & Tsang, 2003). Tomēr tikai ar samazinātu negatīvo motivāciju, visticamāk, nav pietiekami, lai uzlabotu attiecības. Tādējādi teorētiski piedošana veicina ne tikai negatīvās atbildes samazināšanos, bet arī palielina labo gribu piedot pāridarītājam (Fincham & Beach, 2002, 2007). Pētījuma mērķis: izpētīt laulāto apmierinātības ar attiecībām saistību ar piedošanas motivāciju.

Pētījuma jautājumi:

1. Vai piedošanas motivācijas rādītājiem ir saistība ar laulāto apmierinātību ar attiecībām?
2. Vai izglītība, laulības stāžs un bērnu esamība ietekmē apmierinātību ar laulībām un piedošanu?
3. Vai ir novērojamas atšķirības pēc dzimumiem saistībā ar apmierinātību ar attiecībām un piedošanas motivāciju?

Literatūras apskats

Literature review

Apmierinātības ar laulību iezīmes. 20. gadsimta pirmajā pusē, pētnieki vispirms izvērtēja personības ietekmi uz laulības funkcionēšanu (Terman, Bittenwieser, Ferguson, Johnson, & Wilson, 1938). Kopš tā laika ir veikti pētījumi par personības modeļiem un laulības aspektiem (Chen et al., 2007; Brock, & Lawrence, 2014). Saskaņā ar šo pieņēmumu, apmierinātiem pāriem raksturīgi pārsvarā pozitīvas iezīmes, bet neapmierinātiem pāriem - negatīvas iezīmes, kaut arī dažas pozitīvas iezīmes varētu līdzās pastāvēt vienlaicīgi. Uzticēšanās un apmierinātība ar laulību ir funkcija pati par sevi, kas pārim palīdz iemācīties adaptēties, pielāgoties un pieņemt savstarpējās attiecības (Van Lange et al., 1997). Par vienu no biežākajiem šķiršanās iemesliem (Shapiro, Gottman, & Carrere, 2000) min laulāto nespēju pietiekamā līmenī apmierināt savas vēlmes pēc intimitātes, šī paša iemesla dēļ cilvēki ļoti bieži uzsāk personīgo psihoterapiju. Pāru attiecībās piedzīvotais intimitātes līmenis būtiski ietekmē cilvēka fizisko, emocionālo un psiholoģisko labsajūtu. Intimitāte pēc bērna piedzimšanas cieš visbiežāk, jo grūti atrast laiku divvientulībai. Apmierinātības ar pāra attiecībām un intimitātes samazināšanās pāra attiecībās, kas sākusies līdz ar bērna piedzimšanu, var beigties arī ar šķiršanos (Shapiro et al., 2000). Pētījumi parāda,

ka precēti cilvēki spēj labāk psiholoģiski adaptēties (Wade & Worthington, 2003; Horn, Xu, Beam, Turkheimer, & Emery, 2013), ir fiziski veselīgāki (Dupre & Meadows, 2007; Horn, Xu, Beam, Turkheimer, & Emery, 2013). Pētījumos par laulību pēta personības iezīmju saistību ar laulības funkcionēšanu, kurā ietilpst plašas kategorijas: a) kā viena personība prognozē viņa vai viņas laulības funkcionēšanu, b) kā partneru personības līdzības vai atšķirības ietekmēs laulības funkcionēšanu (Chen et al., 2007; Brock & Lawrence, 2014). Psiholoģiskajā literatūrā tiek minēts, ka vīrieši un sievietes atšķirīgi reaģē uz izmaiņām pāra attiecībās, piemēram, sievietes laulības kvalitāte spēcīgāk ietekmē nekā vīriešus (Kiecolt-Glaser & Newton, 2001; Waite & Gallagher, 2000; Robles, Slatcher, Trombello, & McGinn, 2014; Jen-Hao Chen et al., 2015). Dažos pētījumos diskutēts vai var vīriešu un sieviešu labsajūta vienādi var ietekmēt laulības kvalitāti (Sbarra et al., 2011). Konstatēts, ka vīriešu un sieviešu laulības pielāgošanās, prognozē gan savu un partnera vēlāko apmierinātību ar dzīvi (BE, Whisman, & Uebelacker, 2013). Šajā kontekstā cilvēki, kuri ir precējušies ir veselīgāki un laimīgāki, nekā cilvēki, kuri nav precējušies (Holt-Lunstad, Birmingham, & Jones, 2008; Holt-Lunstad & Smith, 2012). Lai gan laimei un pozitīvajiem afektiem nav identiskas konstrukcijas, tās ir cieši saistītas (Diener & Diener, 1996).

Viens no faktoriem, kas nosaka labas laulības iznākumu ir emociju savaldīšana, kam ir ļoti nozīmīga sociālā funkcija (Eisenberg, Hofer, & Vaughan, 2007; Levenson, Haase, Bloch, Holley, Seider, & Thompson, 1991; Jen-Hao Chen, 2015), kas attiecīgi saistās ar attiecību apmierinātību (Bruto, 2002; Gross & John, 2003; John & Gross, 2004; Lopes, Salovey, Cote, & Beers, 2005; Jen-Hao Chen, 2015). Kad pāri sastopas ar negatīvu emociju notikumiem (dusmas pēc strīdiem, vilšanās, nodevības), viņi bieži nonāk primitīvā izdzīvošanas režīma stāvoklī. Šajā stāvoklī, laulātie atkārtoti mēģina attaisnot savu rīcību, kritizē viens otru nejaukos veidos (Gottman, 1994), negatīvi nosoda viens otru (Bradbury, Fincham, & Beach, 2000) un iesaistās neproduktīvā attiecību risināšanas ciklā (Christensen, 1988; Christensen, A., & Heavey, CL., 1999). Laulāto attiecībām ir būtiska loma psiholoģiskajā un fiziskajā veselībā (Fincham & Beach, 2002) un piedošana šādās attiecībās var nodrošināt iespēju.

Attiecību uzturēšanas riskus var izsaukt konfliktu pārraudzīšana (McGonagle & Schilling, 1992; Brock & Lawrence, 2014), naidīgums un kritika (Rehman, Gollan, & Mortimer, 2008; Brock & Lawrence, 2014); psiholoģiskā un fiziskā agresija (Lawrence, Yoon, Langer, & Ro, 2009; Brock & Lawrence, 2014). Nozīmīgs ir partnera atbalsts, it sevišķi, brīdī, kad viens partneris izjūt nepieciešamību pēc atbalsta un tas netiek sniegts (Barry, Bunde, Brock, & Lawrence, 2009; Brock & Lawrence, 2014); neatbilstība starp vēlamo un saņemto atbalsta līmeni (Dehle, Larsen, & Landers, 2001; Brock & Lawrence, 2014). Attiecībās ir nozīmīga emocionālā intimitāte, to negatīvi ietekmē: intimitātes

neesamība attiecības (Horvica, McLaughlin, & White, 1998; Brock & Lawrence, 2014); mazāk simpātijas un neapmierinātība ar laiku, kas tiek pavadīts kopā ar savu partneri (Hautzinger, Linden, & Hoffman, 1982; Brock & Lawrence, 2014). Kontroles dinamika: nestabils varas sadalījums attiecībās (Hautzinger et al., 1982; Brock & Lawrence, 2014), savu personu tiesību pārkāpums (Smoleń, Spiegel, & Martin, 1986; Brock & Lawrence, 2014).

Piedošanas jēdziens. Piedošanu definē kā gribasspēka izmaiņas, lai atbrīvotu personu no naidīgas uzvedības pret pāridarītāju un uzskata piedošanu par brīvprātīgu procesu, kas parasti prasa drosmi un gribu (DiBlasio & Proctor, 1993; Worthington, 2005). Piedodot ir jāatmet aizvainojumu pret pāridarītāju, tostarp, pārvarot emocionālo aizvainojumu. Piedošana ir iespējama tikai komunikācijas rezultātā, kurā ir notikusi viena subjekta apvainošana vai sāpināšana, tādā veidā radot konfliktsituāciju, bet cietušais subjekts ir izdarījis pretimnākošu soli, lai situāciju izmainītu (McCullough, 2001). Pētnieki piedošanu definē kā motivācijas izmaiņas, kad indivīdiem nav motivācijas atriekties un uzturēt atsvešināšanos no attiecību partnera, kas ir aizvainojis, savukārt ir motivēti izlīgt un izrādīt labvēlību pāridarītājam par spīti pāridarījumam (McCullough & Worthington, 1999). Psiholoģiskajā literatūrā tiek aprakstīta kā notiek piedošana, kad indivīds pieņem lēmumu piedot brīvprātīgi (Fitzgibbons, 1986), samierinoties ar pagātni un atbrīvojoties no nepieciešamības pēc atriebības, no rūgtuma un aizvainojuma (DiBlasio & Protector, 1993) un atsakoties no tiesībām sodīt pāridarītāju (Pingleton, 1989). Džeimss Maknultijs (McNulty, 2011). Pētījumā, kurā piedalījās precēti pāri, nonāca pie secinājuma, ka partnera aizskaršana var novest pie neapmierinātības ar laulību, paaugstinoties šķiršanās riskam (McNulty, 2008; Wohl & Thomson, 2011).

Piedošanas motivācija. Piedošana var atjaunot attiecības. Finčmans pierādīja, ka sievietes, kas ir precējušās, ir saistītas ar labvēlīgāku konfliktu atrisināšanu, nekā neprecējušās (Fincham, Beach, & Davila, 2004). Fīnells (Fenell, 1993) atklāja, ka piedošana un tās saņemšana ir viens no svarīgākajiem faktoriem, kas veicina apmierinātību ar laulību. Lai piedošana īstenotos, ir svarīgi vai partneris ir apmierināts ar attiecībām (Fincham, 2000). Ir zināmas divas piedošanu tipoloģijas, kas ņem vērā piedošanas motīvus (Wade & Worthington, 2003). Pirmā piedošanas motīvu tipoloģija izstrādāta, pamatojoties uz pētījumu par šķirti pāriem, izvirzot trīs piedošanas motīvus: izdevīguma (žēlsirdīga uzvedība kā līdzeklis mērķa sasniegšanai), lomu gaidas (piedod, jo sabiedrība, ģimene, vai baznīca sagaida to) un patiesā (piedod, dēļ iekšējās morāles principiem), (Wade & Worthington, 2003). Otrā piedošanas motīvu tipoloģija ir darbavides kontekstā. Veiktais pētījums par piedošanu darbavietā izpēta vairākus piedošanu motīvus. Izmantojot kvalitatīvo interviju pieeju pārvadājumu kompānijā, viņi atklāj divus piedošanas motīvus (un vienu motīvu nepiedot), (Wade & Worthington, 2003). Pirmais, cietušie piedeva, jo gribēja mācīties no

pieredzes un koncentrēties uz pozitīvām domām un emocijām. Šis motīvs ir līdzīgs ar patieso motīvu, jo apraksta īstenu piedošanu, kurā upura pozīcijā esošie tiešām vēlas atteikties no negatīvām emocijām. Otrais, cietušie dažreiz piedeva pragmatiski, tas ir, tie saskatīja kādu interesi piedot saviem pāridarītājiem. Līdzīgi kā lietderības motīvs, tiek uzskatīts, ka tas ir saistīts ar aizsardzību par savām interesēm un atsacīšanos no negatīvām emocijām. Motivācija piedot var veidoties, lai saglabātu nozīmīgas attiecības. Piemēram, Akvaino, Grovers, Glomans un Folgers (Aquino, Grover, Goldman, & Folger, 2003) norādīja, ka piedošanai varētu būt nozīmīga loma attiecību uzturēšanai darbavietā.

Metodoloģija *Methodology*

Pētījuma dalībnieki. Šī pētījuma dalībnieki bija Latvijas iedzīvotāji (N=300), kuriem ir reģistrēta oficiāla laulība, vecumā no 19-60 gadiem, starp dalībniekiem bija sievietes (N=180) un vīrieši (N=120). M = 39.29, SD = 10.7 Dalībnieki tika atlasīti pēc atbilstības, pieejamības un brīvprātības principa. Oficiāli reģistrētas attiecības kā kritērijs tika izvēlēts, jo vairāki pētījumi uzsver, ka tas ir veids, kā izpaust to, ka cilvēks nopietni uztver šīs attiecības un, ka tas ir, solis pretī kopīgai ģimenes izveidei (Harway, 2005; Holman, 2002; Nichols, 2005, kā minēts Gordon, Temple, & Adams, 2005).

Instrumentārijs. Lai noteiktu laulāto pāru apmierinātības līmeni ar partnerattiecībām, respondenti aizpildīja testu “Pāru apmierinātības indekss (CSI)” (*The couples satisfaction index (CSI) Funk, J.L. & Rogge, R.D. (2007)*) Tests tika tulkots no angļu uz latviešu valodu. Oriģināla CSI testam ir augsta ticamība (ticamības koeficients ir 0.98). Nav ziņu par šī testa adaptāciju Latvijā, tāpēc, lai pārliecinātos par latviešu valodas testa iekšējo saskaņotību, tika veikta ticamības koeficienta aprēķināšana. Iegūtais rezultāts bija 0,97, kas nozīmē, ka ticamības koeficients ir augsts un iegūtie aprēķini būs statistiski nozīmīgi. Otrs tests, kas tika dots respondentiem aizpildīšanai ir “Ar pāridarījumu saistītas starppersonu motivācijas aptauja (TRIM-18-LV)” – 18 apgalvojumu versija (*Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory (TRIM-18); McCullough et al., 1998; McCullough, Root, & Cohen, 2006; adaptāciju latviešu valodā veica Saiva Brūdere-Ruska un Viktorija Perepjolkina, 2012*). Šis tests ietver trīs skalas: izvairīšanās, atriebības un labvēlības skalas. TRIM-18-LV versija uzrāda labus iekšējās saskaņotības rādītājus: izvairīšanās skalai $\alpha = 0,86$, atriebības skalai $\alpha = 0,84$ un labvēlības skalai $\alpha = 0,85$.

Procedūra. Pētījums tika veikts Latvijā. Respondenti aptaujas anketas aizpildīja individuāli, rakstiskā veidā. Dati tika ievākti laika posmā no marta līdz septembrim. Ar SPSS 20 programmas palīdzību tika veikta aprakstošā statistika, kura noteica ekscesa un asimetrijas koeficientus, kas atbild par izlases atbilstību

normālam sadalījumam. Ar programmas palīdzību tika aprēķināts arī Spīrmena koeficients, lai noteiktu sakarību starp abu izmantoto instrumentu skalām un tika veikta arī dispersiju analīze, lai pārbaudītu vai demogrāfiskajiem datiem ir ietekme uz aptaujas datiem. Izlase tika sadalīta divās grupās vīrieši, sievietes, lai pārbaudītu, vai ir atšķirības starp abu grupu korelācijām.

Datu apstrāde un analīze. Ievāktu datu apstrādei tika izmantota SPSS datu apstrādes programma 20.0 versija, kas palīdzēja izpētīt vai vērojamas sakarības starp apmierinātību ar laulāto attiecībām un piedošanas motivāciju, kā arī veikt aprakstošās statistikas mērījumus.

Pētījuma rezultāti un diskusija *Research results and discussion*

Tika aprēķināts Spīrmena korelācijas koeficients laulātajiem apmierinātības ar attiecībām iegūtie rādītāji ar starppersonu motivācijas aptaujas rādītājiem trijās apakšskalās: Izvairīšanās, Atriebības un Labvēlības.

1.tabula. Spīrmena korelācijas koeficienti starp piedošanas skalām un apmierinātību ar laulāto attiecībām

Table 1 Spearman correlation coefficients between forgiveness scales and satisfaction with spousal relationships

Mainīgie lielumi	1	2	3	4
1.Izvairīšanās	--			
2.Atriebība	-0,75**	--		
3.Labvēlība	-0,75**	-0,68**	--	
4.Apmierinātība	-0,57**	-0,49**	0,66**	--

Piezīme. N = 300. * p < 0,05, ** p < 0,01

Atbildot uz pirmo pētījuma jautājumu “Vai ir saistība apmierinātības ar attiecībām un piedošanas motivācijas apakšskalas rādītājiem”, tika konstatēts aprēķinos ar Spīrmena korelācijas koeficientu, ka starp visiem rādītājiem ir ciešas korelācijas (skat. 1.tabulu).

Lai atbildētu uz otru izvirzīto jautājumu “Vai demogrāfiskās aptaujas datiem ir ietekme uz CSI un TRIM-18 skalas datiem”, tiek aprēķināta dispersijas analīze (skat. 2.tabulu). Dispersiju analīzes rezultāti nav statistiski nozīmīgi, tie izskaidro tikai 1% kopīgo dispersiju, par ko liecina determinācijas koeficients 0,010. Kā izriet no 2. tabulā redzamiem rezultātiem, ne izglītībai, ne laulības stāžam, ne arī tas vai ir vai nav bērni savstarpējā mijiedarbībā atkarīgos mainīgos, proti, CSI un TRIM-18 skalas datus neietekmē (p > 0,05).

2.tabula. *Izglītība, laulību stāža un bērnu ietekme uz Apmierinātību ar laulību un piedošanas skalām*

Table 2 *Education, marital record, and child influence on Satisfaction with Marriage and Forgiveness Scales*

Neatkarīgais mainīgais	Atkarīgais mainīgais	df	F	p-vērtība
Izglītība	Apmierinātība	3	0,63	0,59
	Izvairīšanās	3	0,29	0,82
	Atriebība	3	0,20	0,89
	Labvēlība	3	1,00	0,39
Laulības stāžs	Apmierinātība	5	0,58	0,71
	Izvairīšanās	5	0,50	0,77
	Atriebība	5	0,56	0,72
	Labvēlība	5	0,83	0,52
Bērni	Apmierinātība	1	0,16	0,68
	Izvairīšanās	1	0,33	0,56
	Atriebība	1	0,32	0,56
	Labvēlība	1	0,07	0,78

Determinācijas koeficients = **0,010**

Piezīme. N = 300. Izglītība – 1) Vidējā/Speciālā 2) Bakalaura 3) Maģistrs 4) Doktors, Laulību stāžs 1) 0-3 gadi 2) 3-5 gadi 3) 5-10 gadi 4) 10-15 gadi 5) 15-20 gadi 6) 20-vairāk gadi un Bērni 1) Ir 2) Nav

Lai atbildētu uz trešo izvirzīto jautājumu, vai sadalot izlasi divās grupās pēc dzimuma, parādīsies rādītāju atšķirības sievietes un vīriešu grupu rezultātiem. Tika veikts Mann-Whitney tests.

3.tabula. *Atšķirību noteikšana starp dzimumiem, CSI un TRIM-18 testa skalām*
Table 3 *Gender differences in CSI and TRIM-18 test scales*

	Apmierinātība	Izvairīšanās	Atriebība	Labvēlība
Mann-Whitney U	10607,000	10757,000	10563,500	9030,000
p - vērtība	0,793	0,953	0,746	0,016

Piezīme. Grupas: Dzimums (Sieviete N=180, Vīrietis N=120)

Kā redzams 3.tabulā trīs no četrām skalām neuzrāda atšķirību pēc dzimumiem, tikai Labvēlības skalas rādītājam ir statistiski nozīmīga atšķirība, jo $p < 0,05$.

Pētījuma ierobežojumi. Kā vienu no ierobežojumiem var minēt mazo pētījuma grupu tāpēc iegūtie rezultāti nav attiecināmi uz populāciju kopumā. Jāņem vērā, ka iegūtos pētījuma rezultātus varēja ietekmēt arī situatīvie faktori, piemēram, aizpildot respondentiem anketu viņiem nepatīkamā dienā, varēja iegūt negatīvākus rezultātus kā ir patiesībā un otrādi. Pētījumā izmantotas pašnovērtējuma metodes. Nevar izslēgt, ka varbūt kāds no respondentiem ir sniedzis sociāli vēlamās atbildes, kaut gan šo faktoru varēja mazināt aptauju

anonīma aizpildīšana. Ieteicams ņemt vērā pāru veselības stāvokli, jo vairāki pētījumi liecina par saslimšanas riskiem nepiedošanas rezultātā, kas liecina, ka nespēja piedot, var būt veselības ietekmētāja.

Secinājumi **Conclusions**

1. Atbildot uz pētījuma jautājumu “Vai ir saistība laulāto piedošanas motivācijai ar apmierinātību ar attiecībām”, ciešie korelācijas koeficienti parāda, ka palielinoties labvēlībai pret pāridarītāju, palielināsies arī apmierinātība ar attiecībām, un palielinoties atreibībai un izvairīgumam pazemināsies apmierinātība ar attiecībām.
2. Atbildot uz otro pētījuma jautājumu, “Vai demogrāfiskajiem rādītājiem ir ietekme uz CSI un TRIM-18 skalas rādītājiem?”, var teikt, ka nav ietekme tādiem rādītājiem kā izglītībai, laulības stāžam un bērnu esamībai vai neesamībai.
3. Atbildot uz jautājumu “Vai ir novērojama atšķirība pēc dzimuma saistībā ar CSI un TRIM-18 skalas rādītājiem?”, var teikt, ka TRIM-18 apakšskalai Labvēlība, tika novērota atšķirība pēc dzimuma grupās, pārējās apakšskalās atšķirības netika novērotas, un apskatot iegūtos rezultātus, var secināt, ka augstāki labvēlības rādītāji ir sievietes grupā, bet zemāki ir vīriešu grupā. Pētnieki atzīmē, ka tieši labvēlīguma izrādīšana pret partneri, kurš ir pāridarītāja lomā, iespējams pieaugt attiecību kvalitātei. Šajā pētījumā pēc iegūtajiem CSI aptaujas rezultātiem apmierināti ar savu laulību ir 204 no 300 respondentiem, un pēc TRIM aptaujas rezultātiem var secināt, ka respondentiem ir tendence izturēties labvēlīgi pret pāridarītāju un izvairīgi, bet atreibīgi izvēlās izturēties mazākā daļa no respondentiem.

Summary

The purpose of the study was to investigate whether there is a relationship between motivation for forgiveness and satisfaction with partnership. The research carried out reflects the general tendencies that characterize the motivation for forgiveness and its impact on the couple's relationship. Before we can talk about the motivation for forgiveness, one must first understand the role of resentment in couples' relationships. Nowadays, most people no longer regard marriage as an obligation. It is a voluntary choice in Latvia, which indicates love and desire to spend life with this person. In this context, marital satisfaction becomes a major factor that strongly influences both quality and stability in marriage (Sternberg & Hojjat, 1997). In the research conducted, motivation for forgiveness has a relationship with spouse satisfaction with the relationship, negative indicators like retaliation and avoidance lower satisfaction with the relationship, and positive indicators as a favor to the offender increase satisfaction with the relationship. The motivation for forgiveness is definitely one of the factors that can improve relationships.

The study was attended by 300 married respondents: 180 women and 120 men ($M = 39.29$, $SD = 10.7$). Groups were matched according to the following criteria: age (19-60 years); married. To measure motivation of forgiveness, an interpersonal motivation survey related to abuse was used: the version of 18 statements (Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory; TRIM-18; McCullough et al., 1998; McCullough; Root & Cohen, 2006; adaptation in Latvian by S. Brudere -Ruska and V. Perepjolkina, 2012) and couples' satisfaction index (CSI) Funk, J.L. & Rogge, R.D. (2007) was used to measure couples' satisfaction. The study raised the question of whether there is a relationship between the motivation for forgiveness and the satisfaction of the spouses with the relationship? There were statistically significant positive correlations between forgiveness and satisfaction, which indicates that increasing rates of forgiveness increase satisfaction rates, and a negative close correlation was obtained by avoiding and retaliation for forgiveness, indicating that, as these scales increase, they will decrease satisfaction. Most respondents of the study against their partner, who is the abuser, are showing signs of grace that can be seen in the results of this research. The results of the study are consistent with similar studies previously conducted and confirm the relationship of forgiveness motivation to relationship satisfaction.

Literatūra References

- Aquino, K., Aquino, K., Grover, S.L., Goldman, B., & Folger, R. (2003). When Push Doesn't Come to Shove: Interpersonal Forgiveness in Workplace Relationships. *Journal of Management Inquiry*, 12(3), 209-216. DOI: 10.1177/1056492603256337
- Aquino, K., Tripp, T.M., & Bies, R.J. (2001). How employees respond to interpersonal offense: The effects of blame attribution, offender status, and victim status on revenge and reconciliation in the workplace. *Journal of Applied Psychology*, 86, 52-59.
- BE, D., Whisman, M.A., & Uebelacker, L.A. (2013). Prospective associations between marital adjustment and life satisfaction. *Pers Relationship*, 20, 728-739. doi:10.1111/pere.12011
- Bradbury, T.N., Fincham, F.D., & Beach, S.R.H. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family*, 62(4), 964-980.
- Brock, R.L., & Lawrence, E. (2014). Marital processes, neuroticism, and stress as risk factors for internalizing symptoms. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 3(1), 30-47. doi:10.1037/cfp0000007
- Brūdere-Ruska, S., & Perepjolkina, V. (2014). M. Makkalova izveidotās Ar pāridarījumu saistītas starppersonu motivācijas aptaujas (TRIM-18) adaptācija Latvijā. [Adaption of M. McCullough's Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory (TRIM-18) in Latvian]. *Latvijas Universitātes raksti 801. sējums Psihologija*, 140.-147.
- Christensen, A., & Heavey, C.L. (1999). Interventions for couples. *Annual Review of Psychology*, 50, 165-190.
- Cox, C.L., Wexler, M.O., Rusbult, C.E., & Gaines, S.O. Jr. (1997). Prescriptive support and commitment processes in close relationships. *Social Psychology Quarterly*, 60, 79-90.
- DiBlasio, F.A., & Proctor, J.H. (1993). Therapists and the clinical use of forgiveness. *American Journal of Family Therapy*, 21, 175-184.
- Donnelly, D. (1984). *Forgiveness and recidivism*. Pastoral.
- Diener, E., & Diener, C. (1996). Most people are happy. *Psychological Science*, 7(3), 181-184.

- Eastwick, P.W., Eagly, A.H., Finkel, E.J., & Johnson, S.E. (2011). Implicit and explicit preferences for physical attractiveness in a romantic partner: A double dissociation in predictive validity. *Journal of Personality and Social Psychology, 101*, 993-1011.
- Fenell, D. (1993). Characteristics of long-term first marriages. *Journal of Mental Health Counseling, 15*, 450 - 460.
- Fincham, F.D. (2000). The kiss of porcupines: From attributing responsibility for forgiving. *Personal Relationships, 7*, 1-23.
- Fincham, R.D., & Beach, S.R. (2007). Forgiveness and marital quality: Precursor or consequence in well-established relationships? *The Journal of Positive Psychology, 2*, 260-268.
- Fitzgibbons, R.P. (1986). The cognitive and emotive uses of forgiveness in the treatment of anger. *Psychotherapy, 23*, 629-633.
- Funk, J.L., & Rogge, R.D. (2007). Testing the ruler with item response theory: Increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the Couples Satisfaction Index. *Journal of Family Psychology, 21*, 572-583.
- Gordon, L.H., Temple, R.R., & Adams, D.W. (2005). Premarital counseling from the PAIRS perspective. In M. Harway (Ed.), *Handbook of couples therapy*. (pp. 7-27). New York, NY: John Wiley & Sons, Inc
- Gottman, J.M. (1994). *What predicts divorce?: The relationship between marital processes and marital outcomes*. Hillsdale, NJ: Erlbaum
- Holt-Lunstad, J., & Smith, T.B. (2012). Social relationships and mortality. *Social and Personality Psychology Compass, 6*(1), 41 – 53.
- Horn, E.E., Xu, Y., Beam, C.R., Turkheimer, E., & Emery, R.E. (2013). Accounting for the physical and mental health benefits of entry into marriage: A genetically informed study of selection and causation. *Journal of Family Psychology, 27*(1), 30-41.
- Chen, J.H., Waite, L.J., & Lauderdale, D.S. (2015). Marriage, relationship quality, and sleep among US older adults. *Journal of Health and Social Behavior, 56*(3), 356-377.
- McCullough, M.E., & Worthington, E.L. Jr. (1999). Religion and the forgiving personality. *Journal of Personality, 67*, 1141-1164
- McCullough, M.E., Fincham, F.D., & Tsang, J.-A. (2003). Forgiveness, forbearance, and time: The temporal unfolding of transgression-related interpersonal motivations. *Journal of Personality and Social Psychology, 84*(3), 540-557.
- McCullough, M.E., Root, L.M., & Cohen, A.D. (2006). Writing about the benefits of an interpersonal transgression facilitates forgiveness. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 74*, 887-897.
- McCullough, M.E. (2001). Forgiveness: Who does it and how do they do it? *Current directions in psychological science, 10*, 194-197.
- McNulty, J.K. (2011). The Dark Side of Forgiveness: The Tendency to Forgive Predicts Continued Psychological and Physical Aggression in Marriage. *Personality & Social Psychology Bulletin, 37*(6), 770-783. <http://doi.org/10.1177/0146167211407077>
- Pingleton, J.P. (1989). The role and function of forgiveness in the psychotherapeutic process. *Journal of Psychology and Theology, 17*, 27-35.
- Sbarra, D.A., Law, R.W., & Portley, R.M. (2011). Divorce and death: A meta-analysis and research agenda for clinical, social, and health psychology. *Perspectives on Psychological Science, 6*, 454-474.
- Shapiro, A.F., Gottman, J.M., & Carrère, S. (2000). The baby and the marriage: Identifying factors that buffer against decline in marital satisfaction after the first baby arrives. *Journal of Family Psychology, 14*(1), 59-70.

- Terman, L.M., Bittenwieser, P., Ferguson, L.W., Johnson, W.B., & Wilson, D.P. (1938). *Psychological factors in marital happiness*. New York: McGraw-Hill.
- Van Lange, P.A.M., Rusbult, C.E., Drigotas, S.M., Arriaga, X.B., Witcher, B.S., & Cox, C.L. (1997). Willingness to sacrifice in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 1373-1395.
- Wade, N.G., & Worthington, E.L. Jr. (2003). Overcoming interpersonal offenses: Is forgiveness the only way to deal with unforgiveness. *Journal of Counseling and Development*, 81, 343–353.
- Worthington, E.L. Jr. (2005). Initial questions about the art and science of forgiving. In Worthington, E.L. Jr (Ed.), *Handbook of forgiveness* (pp. 1-14) NY: Routledge.